

Öğretmenlerin “Yenilikçi Öğretmen” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Teachers' Metaphorical Perceptions of the Concept of "Innovative Teacher"

ÖZET

Dünyada yaşanan değişim ve yenilikleri, toplumun kabullenmesinde ve bu değişime toplumun ayak uydurabilmesinde öğretmenlerin desteği önemlidir. Yeni yüzyılın talep ettiği liderliği yapabilecek öğretmenler, yenilikçi öğretmenlerdir. Yenilikçi öğretmen, kendisini geliştiren, nitelikleri yüksek, yaşam boyu öğrenen, öğrenmeyi öğreten ve çoklu okuryazarlık becerileri olan bireyler olmalıdır. Öğretmenlerin yenilikçi öğretmen konusuna bakış açısını somutlaştırarak, yenilikçilikten ne anladıklarını ortaya koymak açısından bir çalışma planlanmıştır. Öğretmenlerin ‘Yenilikçi öğretmen’ ifadesine yönelik sahip oldukları inançları ve bakış açılarını metafor yoluyla incelemek amacıyla yapılan çalışma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında, 78 öğretmenle e-posta yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verilerinin çözümlenmesinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Çalışma bulgularına göre, öğretmenlerin “Yenilikçi öğretmen” ifadesine yönelik ürettiği 59 metafor; yol gösteren, çözüm üreten, ilham veren, biçimlendiren, yetenek sahibi, idealist, birleştiren ve eğlendiren yenilikçi öğretmen olmak üzere 8 kategoride sınıflanmıştır. Araştırma katılımcıları tarafından “Mentor, kılavuz ve pusula” mecazları en çok tekrarlanan metaforlar olmuştur. Öğretmenler, yenilikçi öğretmeni en çok yol gösterici olarak tanımlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçilik, yaratıcılık, yaratıcı öğretmen, mecaz.

ABSTRACT

The support of teachers is important for the society to accept the changes and innovations taking place in the world and for the society to keep up with these changes. Teachers who can lead the new century demands are innovative teachers. Innovative teachers should be individuals who improve themselves, have high qualifications, are lifelong learners, teach learning, and have multi-literacy skills. A study was planned to concretize teachers' perspective on the issue of innovative teachers and to reveal what they understand from innovation. The study, which was conducted to examine teachers' beliefs and perspectives on the expression 'Innovative teacher' through metaphor, was conducted via e-mail with 78 teachers in the 2022-2023 academic year. Phenomenology pattern, one of the qualitative research methods, was used in the study. Content analysis was used to analyze the data of the research. According to the study findings, 59 metaphors produced by teachers for the expression "Innovative teacher"; They are classified in 8 categories: guiding, finding solutions, inspiring, shaping, talented, idealistic, unifying and entertaining innovative teachers. The metaphors of "Mentor, guide and compass" were the most repeated metaphors by the research participants. Teachers defined the innovative teacher as the most guiding.

Keywords: Innovation, creativity, creative teacher, metaphor.

GİRİŞ

İnovasyon, yenilik, yenilikçilik anlamlarına gelmekte; var olanın daha gelişmiş, daha kaliteli, daha işlevseli olan yeni ürünleri ve uygulamaları geliştirme (Türk Dil Kurumu, 2018); yeni fikirleri, yeni yaklaşımları oluşturma (Dennis ve Hamm, 2010) olarak tanımlanmaktadır. Yeni bir şeyler yapma, yeni bir şeyin tanıtılması; bilgi, davranış ve ürünün yenilenmesi (Roffeei, Yusop ve Kamarulzaman, 2018) olarak ifade edilen bu kavram, son yıllarda pek çok alanda sıklıkla kullanılmaktadır.

Bilginin hızla çoğaldığı ve yayıldığı günümüz şartlarında her alanda toplumun ihtiyaçları çoğalmakta ve bunlara cevap verecek yeniliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Teknolojinin hızla değişip gelişmesi, bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip bireyleri yetiştirecek eğitim sistemine ve okullara olan ihtiyacı da arttırmaktadır (McLaughlin ve Talbert, 2006). Eğitim ve öğretimde kaliteyi arttırmak hedeflendiğinde akla gelen ilk unsur, öğretmendir. Öğretmenin kalitesi, eğitim ve öğretimin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Öğretmenin olumlu performansı da öğrencinin performansını olumlu yönde katkı sunmaktadır. Bu sebeple 21. yüzyılda öğretmenlerin, eğitim ve öğretimde kalite artışını sağlayacak ve eğitim sistemini dönüştürebilecek yenilikçilik

Tuba Şengül Bircan¹

How to Cite This Article

Şengül Bircan, T. (2024). “Öğretmenlerin “Yenilikçi Öğretmen” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları” International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:10, Issue:7; pp:1243-1252. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12820617>

Arrival: 05 June 2024
Published: 27 July 2024

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Ankara, Türkiye. ORCID: 0000-0001-7496-3545.

becerilerine sahip olması beklenmektedir. Bu yenilikçi özelliklere sahip öğretmen için de “Yenilikçi öğretmen” ifadesi kullanılmaktadır.

Yenilikçi öğretmen, kendisini geliştiren, öğrenmeyi öğrenen, öğrencilerin katılabileceği etkinlikleri planlayabilen, bilgilerinin sunumunda yeni yaklaşımları kullanabilen, en yüksek öğrenci katılımını hedefleyen ve yeni becerileri hayata geçirebilen bir görüntü (Kocasarac ve Karataş, 2018; Özgür, 2013) çizmektedir. Öğretmenlerin yenilikçi davranışlar göstermesi, yenilikçi özelliklere sahip bireylerin yetişmesi için önemlidir. Öğretmen yenilikçiliği, öğretmenlerin kendilerini geliştirme çabaları ve toplumun ihtiyaçlarına cevap vermeleri bağlamında değerlendirilmektedir.

Literatüre bakıldığında yenilikçi öğretmen davranışlarını; demografik, bireysel ve örgütsel faktörler etkilemekte ve her faktörün öğretmen yenilikçiliği üzerindeki etkisi farklı olmaktadır (Demir-Başaran ve Keleş, 2018; Karip, 1997; Tura ve Akbaşlı, 2021). Öğretmenin cinsiyeti, yaşı, eğitim düzeyi, gelir durumu, mesleki deneyimi, alanı, görev yaptığı okul bölgesi, türü ve büyüklüğü yenilikçi öğretmenin demografik özellikleri arasında sayılırken; merak, açıklık, risk alma, sabır, motivasyon düzeyi (Demir-Başaran ve Keleş, 2018), öz-yeterlik (Bandura, 1982), liderlik, açık sözlülük ve cesaret (Othman, 2016) yenilikçi öğretmenin bireysel özellikleri içinde sıralanmaktadır (Kocasarac ve Karataş, 2018).

Yenilikçilik, yaratıcılık ifadesinden yumuşak bir geçiş sağlayarak; “orijinal düşünme, yenilik yapma, risk alma, farkındalık yaratma, bilinenin ötesine geçme... (Balay, Kaya ve Melik, 2015; Kılıçer ve Odabaşı, 2010) anlayışını da ifade etmektedir. Yenilikçilik, kişinin yeni düşünceleri sistemin diğer üyelerinden önce benimseme düzeyi olarak tanımlanmış ve Rogers (1995) tarafından yenilikçiler, öncüler, sorgulayıcılar, kuşkucular ve gelenekçiler şeklinde sınıflanmıştır. Bunlardan yenilikçiler; yeni fikirleri deneyebilen ve risk alabilen vizyoner ve çok perspektifli kişilerdir.

Öğretmenin yenilikçilik özelliğinin; yaratıcılık, yaratıcı düşünme, yenilikçi düşünme, dijital yeterlilik, iyimserlik, eleştirel düşünme... vb. gibi özelliklerle ilişkili olduğu düşünüldüğünde;

tam da dönemin istenen ve ihtiyaç duyulan öğretmen profilinin çizildiği inkar edilemez. Ancak bu konuya öğretmenler tarafından bilinçle yaklaşıp yaklaşılmadığı, merak konusu olabilir. Öğretmenlerin “Yenilikçi öğretmen” ifadesine yükledikleri anlamlar; bu noktadaki mesleki algıları ve yaklaşımları hakkında fikir verebilir. Bu incelemek için de metaforlardan yararlanılabilir.

Farklı amaçlar için kullanılan metaforlar; bireylerin hayatta edindikleri tecrübelerin kavramlara yükledikleri yeni anlamlar ile açıklanmasında etkili birer araçtır (Forceville, 2002) Metaforlar, yeni bilgiler edinmemizi, eski bilgileri yeniden yapılandırmanızı, kavram sistemimizi ve eylemlerimizi değiştirmemizi sağlar. Metafor yoluyla, benzer olmayan iki olgu arasında ilişki kurularak, belli bir zihinsel şema, başka bir zihinsel şema üzerine yansıtılır. Bu şekilde metaforlar, bir bireyin zihninin belli bir kavrayış biçiminden başka bir anlayış biçimine hareket etmesini sağlar (Saban, 2008).

Öğretmenlerin “Yenilikçi öğretmen” ifadesine yönelik benzetmeleri; onların konuya bakış açısını somutlaştırarak, yenilikçilikten ne anladıklarını ortaya koymak açısından yararlı olabilir. Bu amaçla, araştırmada “Öğretmenlerin ‘Yenilikçi öğretmen’ ifadesine ilişkin bakışı nedir?” problem cümlesinden yola çıkılarak çalışma şekillendirilmiştir. Çalışmada öğretmenlerin ‘Yenilikçi öğretmen’ ifadesine ilişkin sahip oldukları inançları, metafor yoluyla incelenmiş ve aşağıdaki alt amaçlar sorgulanmıştır. Buna göre;

Öğretmenlerin;

- ✓ ‘yenilikçi öğretmen’ ifadesine ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
- ✓ ‘yenilikçi öğretmen’ ifadesine ilişkin sahip olduğu metaforlar, ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?
- ✓ cinsiyetlerine göre bu kavramsal kategorilerin puanları ne durumdadır?

Bu sorular kapsamında öğretmenlerin inançlarının incelenmesi, onların ‘Yenilikçi öğretmen’ ifadesine ilişkin tutumlarının ortaya konması amaçlanmıştır. Böylece öğretmenlerin zihninde oluşmuş olan konuya ilişkin zihinsel şemaların ortaya çıkarılması mümkün olabilir. Çalışma konusunun daha önce araştırılmamış olması da konuya ilgiyi arttırmıştır.

YÖNTEM

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik çalışma deseni ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar ile araştırmacılar, günlük olgulara daha fazla odaklanarak deneyimleri ve bu deneyimlere yüklenen anlamı ortaya

çıkarmayı amaçlamaktadır (Titchen ve Hobson, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu tür çalışmalar, insanların bireysel veya toplu yaşadıkları deneyimlerden yola çıkarak elde ettikleri tecrübeleri nasıl anladığı ve algıladığını (Patton, 2001) göz önüne serer.

Araştırma, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Örneklemi, 78 öğretmen oluşturmuştur. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yoluyla örnekleme belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi, araştırmacıya hız kazandırması açısından pratik bir yöntemdir. Bu yöntemde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım & Şimşek, 2006). Araştırma grubuna gönüllülük esasıyla dâhil olan öğretmenlere ilişkin veriler, Tablo 1'dedir.

Tablo 1: Katılımcılara ilişkin bilgiler

Kategori		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	40	51
	Erkek	38	49
Branş	Sosyal Bilgiler	37	47
	Tarih	20	26
	Türkçe	16	21
	Coğrafya	5	6
TOPLAM		78	100

Araştırma grubunun, % 51'i kadın, % 49'u erkektir. Katılımcıların % 47'si sosyal bilgiler öğretmeni, % 26'sı Tarih öğretmeni, %21'i Türkçe öğretmeni ve %6'sı da coğrafya öğretmenidir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, "Yenilikçi öğretmen" ifadesine ilişkin bakışlarını belirlemek amacıyla "Yenilikçi öğretmen.....gibidir. Çünkü....." şeklindeki cümleyi tamamlamaları istenmiş, bu şekilde katılımcıların metafor konusuyla kaynak arasında bağ kurması ve durumu gerekçelendirerek açıklaması (Saban, 2009) amaçlanmıştır. Çalışmaya katılanların ifade ettikleri metaforlara mantıksal bir dayanak sunabilmeleri için "çünkü" ifadesi kullanılmıştır. Böylece öğretmenlerin "Yenilikçi öğretmen" ifadesine yönelik algıları anlaşılmasına çalışılmıştır. Elde edilen tüm bilgiler, araştırmanın veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Çalışmanın veri toplama aşaması, e-posta yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın toplanan nitel verilerinin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, elde edilen bilgilerin temel içeriklerinin ve içerdikleri mesajların özetlenmesi işlemidir (Cohen, Manion, ve Morrison, 2007). Bu yöntemde amaç, elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve yorumlamalara ulaşmaktır. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Elde edilen veriler incelenmiş, tasnif edilmiş ve kodlanmıştır. Kodlama dosyalarından kategoriler oluşturulmuş (Bogdan ve Biklen, 1992), kategoriler oluşturulurken de kapsam geçerliği sağlamak amacıyla iki alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Çalışmanın kategorileri belirlenirken dikkat edilen özellikler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Kategoriler ve Özellikleri

Yenilikçi Öğretmen Kategorileri ve Kategori Özellikleri	
Yol gösteren Yenilikçi Öğretmen <i>Öğrencisine rehber olan, öğrenme-öğretme sürecinde yenilikleri kullanan</i>	İlham veren Yenilikçi Öğretmen <i>Öğrencisine esin kaynağı olan, onu cesaretlendiren ve büyüten</i>
Çözüm üreten Yenilikçi Öğretmen <i>Her sorun için bir önerisi bulunan, farklı çözümler üreten, problemleri kolaylıkla çözebilen</i>	Yetenek sahibi Yenilikçi Öğretmen <i>Her konuda beceri sahibi olan ve pratik davranan</i>
Biçimlendiren Yenilikçi Öğretmen <i>Öğrencilerinin özelliklerini dikkate alarak, onları kendi becerileri doğrultusunda geliştiren</i>	İdealist Yenilikçi Öğretmen <i>Çok çalışan, kendini geliştiren, mücadele eden ve bu mücadeleyi çevresine yansıtan</i>
Eğlendiren Yenilikçi Öğretmen <i>Çevresine neşe saçan, aklını ve bilgisini sempatik bir şekilde yansıtan</i>	Birleştiren Yenilikçi Öğretmen <i>Öğrencinin farklılıklarını gören bunları ayırtarak yerine destekleyici ve geliştirici yönde çaba harcayan</i>

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin "Yenilikçi öğretmen" ifadesine yönelik benzetmeleri; yol gösteren, çözüm üreten, ilham veren, biçimlendiren, yetenek sahibi, idealist, birleştiren ve eğlendiren yenilikçi öğretmen olmak üzere 8 kategoride sınıflanmıştır.

Çalışma güvenilirliğini arttırmak için katılımcı ifadelerinden örneklere yer verilmiştir. Çalışmanın kodlama tutarlılığını belirlemek amacıyla iki araştırmacı tarafından kodlama yapılmıştır. Araştırmanın kodlama tutarlılığı 0.93 olarak hesaplanmıştır (Miles ve Huberman, 1994).

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, öğretmenler tarafından “Yenilikçi öğretmen” ifadesine ilişkin ortaya konulan metaforlar ve metafor kategorileri, katılımcıların vermiş olduğu cevaplardan örneklerle birlikte sunulmuştur.

Öğretmenlerin Ürettiği Metaforlar

Çalışmaya katılan örneklemin “Yenilikçi öğretmen” ifadesine yönelik benzetmeleri Tablo 3’te sıralanmıştır.

Tablo 3: Katılımcıların “Yenilikçi öğretmen” kavramına yönelik metaforları

Sıra	Metafor	Frekans	Sıra	Metafor	Frekans
1	Mentor	5	31	İlham perisi	1
2	Kılavuz	4	32	Kitap	1
3	Pusulula	4	33	Kuzey yıldızı	1
4	Güneş	3	34	Lunapark	1
5	Sihirbaz	3	35	Maymun	1
6	Teknik direktör	3	36	Melek	1
7	Işık	2	37	Meşale	1
8	Kahraman	2	38	Mum	1
9	Karınca	2	39	Nar	1
10	Ahtapot	1	40	Navigasyon	1
11	Ağaç	1	41	Nehir	1
12	Airfryer	1	42	Oksijen	1
13	Altın	1	43	Orkestra şefi	1
14	Anne	1	44	Ressam	1
15	Aşçı	1	45	Robot	1
16	Arı	1	46	Saat	1
17	Ayna	1	47	Sıra dışı	1
18	Baba	1	48	Sihir	1
19	Bahçıvan	1	49	Sihirli değnek	1
20	Bulut	1	50	Silah	1
21	Çita	1	51	Standup ustası	1
22	Deniz feneri	1	52	Su	1
23	Enerji	1	53	Sürpriz yumurta	1
24	Fidan	1	54	Tiyatrocu	1
25	Filozof	1	55	Tükenmez kalem	1
26	Gezi	1	56	Ülke	1
27	Gökkuşağı	1	57	Üniforma	1
28	Hakem	1	58	Yağmur	1
29	Hazine	1	59	Yıldız	1
30	Heykeltıraş	1	TOPLAM		78

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların “Yenilikçi öğretmen” ifadesine ilişkin 59 geçerli metafor ürettiği görülmektedir. Bu metaforlardan 9 tanesi en az iki katılımcı tarafından tekrar edilirken 50 metafor sadece birer katılımcı tarafında telaffuz edilmiştir. Araştırma katılımcıları tarafından “Mentor, kılavuz ve pusula” mecazları ilk üç sırada olan ve en çok tekrarlananlar metaforlar olmuştur.

Öğretmenlerin Ürettiği Metaforların Kategorik Sınıflaması

Katılımcıların ifade ettikleri metaforlar, örneklem tarafından açıklanan özellikleri bakımından Tablo 2’deki gibi kategorilere ayrılmıştır. Bu kategorilere düşen metaforlar ve tekrar puanları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların “Yenilikçi öğretmen” kavramına yönelik metafor kategorileri

Sıra	Kategoriler	Metaforlar	f	%
1	Yol Gösteren Yenilikçi Öğretmen	Mentor (5), kılavuz (4), pusula (4), güneş (3), teknik direktör (3), ışık (2), deniz feneri (1), kuzey yıldızı (1), meşale (1), navigasyon (1), orkestra şefi (1).	26	33
2	Çözüm Üreten Yenilikçi Öğretmen	Kahraman (2), ahtapot (1), altın (1), anne (1), baba (1), çita (1), filozof (1), hazine (1), nar (1).	10	13
3	İlham Veren Yenilikçi Öğretmen	Sihirbaz (3), bulut (1), ilham perisi (1), melek (1), sihir (1), yağmur (1), yıldız (1).	9	12
4	Yetenek Sahibi Yenilikçi Öğretmen	Ağaç (1), airfryer (1), ayna (1), oksijen (1), robot (1), sıra dışı (1), sihirli değnek(1), sürpriz yumurta (1).	8	10
5	Biçimlendiren Yenilikçi Öğretmen	Bahçıvan (1), fidan (1), heykeltıraş (1), kitap (1), nehir (1), su (1), tükenmez kalem (1).	7	9
6	İdealist Yenilikçi Öğretmen	Karınca (2), arı (1), enerji (1), mum (1), saat (1), silah (1).	7	9
7	Birleştiren Yenilikçi Öğretmen	Aşçı (1), gökkuşağı (1), hakem (1), ressam (1), ülke (1), üniforma (1).	6	8
8	Eğlendiren Yenilikçi Öğretmen	Gezi (1), lunapark (1), maymun (1), Standup ustası (1), tiyatroc (1).	5	6
Toplam			78	100

Tablo 4 incelendiğinde 78 katılımcı tarafından ifade edilen ve özellikleri bakımından 8 kategoriye ayrılan yenilikçi öğretmen metaforları görülmektedir. Bu kategorilere ilişkin ayrıntılı açıklamalar ve örneklemeler, metaforların kavramsal kategori yorumları başlığı altında yapılmıştır.

Metaforların Kavramsal Kategori Yorumları

Kategori 1: Yol Gösteren Yenilikçi Öğretmen

Çalışmaya katılan öğretmenler “Yenilikçi öğretmen” ifadesini yol gösteren, öğrencisine rehber olan, öğrenme-öğretme sürecinde yenilikleri kullanan öğretmen profili ile ilişkilendirerek 26 metafor üretmişlerdir. Öğretmenler bu kategoride “Mentor (5), kılavuz (4), pusula (4), güneş (3), teknik direktör (3), ışık (2), deniz feneri (1), kuzey yıldızı (1), meşale (1), navigasyon (1), orkestra şefi (1)” mecazlarını kullanmışlardır. Öğretmenlerin açıklamalarından örnekler şöyledir: “Yenilikçi öğretmen, mentora benzer. O, düşünmeyi öğretir, sana rehberdir, danışmandır (KÖ40).”, “Yenilikçi öğretmen, mentora benzer. O, öğrenmeyi öğreten bir rehberdir (EÖ2).”, “Yenilikçi öğretmen, kılavuza benzer. Öğrencisini sıradanlıktan kurtarır, ona farklı şeyler öğretir ve bu yönde ilerlemesini sağlar (KÖ11).”, “Yenilikçi öğretmen, pusulaya benzer. Öğrencisinin yeni ve güncel bilgiler ışında ilerlemesini sağlar. Onun yoldan çıkmasına engel olur (EÖ5).”, “Yenilikçi öğretmen, güneşe benzer, çevresine sonsuz ışık saçarak, çevresini ısıtır. Onu takip eden öğrencileri hiç karanlıkta kalmaz ve hiç üşümez. (KÖ5).”, “Yenilikçi öğretmen, teknik direktöre benzer. Yeni stratejileri bilen ve takımı iyi tanıyan teknik direktör takımını başarı yolunda ilerletir (EÖ17).”, “Yenilikçi öğretmen, meşaleye benzer. Ateşi ile öğrencisini motive eder, başarı yolunda ilerletir (KÖ22).”, “Yenilikçi öğretmen, navigasyon gibidir. Yazdığın adres günceldir, bilgileri günceldir ve en kısa yolları o gösterir (EÖ43).”, “Yenilikçi öğretmen, orkestra şefine benzer. Geleceğin nesillerini geleceğe ancak o hazırlar. Aksi takdirde geleceğe ayak uyduramayan nesiller yetişir. Bu durum orkestranın başarısının da şefin başarısına bağlı olması gibidir (EÖ37).”

Kategori 2: Çözüm Üreten Yenilikçi Öğretmen

Öğretmenler “Yenilikçi öğretmen” ifadesini çözüm üreten, her sorun için bir önerisi bulunan, farklı çözümler üretebilen, problemleri kolaylıkla çözebilen öğretmen profili ile ilişkilendirerek bu kategoride toplam 10 metafor üretmişlerdir. Öğretmenler çözüm üreten yenilikçi öğretmen için “Kahraman (2), ahtapot (1), altın (1), anne (1), baba (1), çita (1), filozof (1), hazine (1), nar (1)” mecazlarını kullanmışlardır. Öğretmenlerin açıklamalarından örnekler şöyledir: “Yenilikçi öğretmen, kahramana benzer. Bir çocuğun hayatını kurtaracak adımlar ve çözümler ondadır (EÖ1).”, “Yenilikçi öğretmen, ahtapota benzer. Her alanda fikri ve bilgisi vardır. Sorunlara çok yönlü çözümler getirir (EÖ18).”, “Yenilikçi öğretmen, altın gibi değerlidir, emsalsizdir. Verdiği dersler sorunları çözmeye yardım eder. Kıymeti bilinmelidir (KÖ31).”, “Yenilikçi öğretmen, anneye benzer. Bir annenin çocuğunu koruması, dertlerine derman olması gibi çırpırır. Hızlı çözümler bulma konusunda uzmandır (KÖ18).”, “Yenilikçi öğretmen, baba gibidir. Baba nasıl ailesini koruyan, kollayansa öğretmen de okulu, sınıfı ve öğrencileri için çabalar ve sorunlarına dâhil olur. Onları çözüme ulaştırır (EÖ21).”, “Yenilikçi öğretmen, çitaya benzer. Hızlıdır. Üretkendir. Kısa sürede doğru hamleleri yaparak olayları çözendir (EÖ38).”, “Yenilikçi öğretmen, filozof gibidir. Her soruna her konuya yönelik bir fikri ve önerisi vardır (KÖ32).”, “Yenilikçi öğretmen, nara benzer. Dışarıdan bakıldığında tek parçadır ama bir zorlukla karşılaştığında içinden çıkacak öneriler, fikirler, çözümler onlardadır, yüzlerce (KÖ37).”

Kategori 3: İlham Veren Yenilikçi Öğretmen

Öğretmenler “Yenilikçi öğretmen” ifadesini ilham veren, öğrencisine esin kaynağı olan, onu cesaretlendiren ve büyüten öğretmen profili ile ilişkilendirerek bu kategoride toplam 9 metafor üretmişlerdir. Öğretmenler bu kategoride “Sihirbaz (3), bulut (1), ilham perisi (1), melek (1), sihir (1), yağmur (1), yıldız (1)” mecazlarını kullanmışlardır. Öğretmenlerin açıklamalarından bazı örnekler şöyledir: “Yenilikçi öğretmen, sihirbaza benzer. Her zaman öğrencilerini şaşırtıcı yenilikleri takip ederek onları öğrenmeye motive eder (EÖ7).”, “Yenilikçi öğretmen, bulut gibidir. Ondam damlayan damlalar her çocuğun yaratıcılığını geliştirir. Öğrencilerine ilham olur (KÖ20).”, “Yenilikçi öğretmen, ilham perisine benzer. Yararı sadece kendisine değildir, öğrencilerinin zihinlerinde ışık yakar. Onların dersi sevmesini sağlar (KÖ13).”, “Yenilikçi öğretmen, melek gibidir. Derslerde öğrencilerinin dikkatini çekmek onları motive etmek için olağanüstü şeyler yapar (KÖ1).”, “Yenilikçi öğretmen, yağmura benzer. Yağmurun toprağa verdiği canlılığı ve mucizeyi o da öğrencilerine verir (KÖ6).”

Kategori 4: Yetenek Sahibi Yenilikçi Öğretmen

Araştırma katılımcıları “Yenilikçi öğretmen” ifadesini yetenek sahibi, her konuda beceri gösteren ve pratik davranan öğretmen profili ile ilişkilendirerek bu kategoride toplam 8 metafor üretmişlerdir. Öğretmenler yetenek sahibi yenilikçi öğretmen kategorisinde “Ağaç (1), airfryer (1), ayna (1), oksijen (1), robot (1), sıra dışı (1), sihirli değnek (1), sürpriz yumurta (1)” mecazlarını kullanmışlardır. Öğretmenlerin açıklamalarından örnekler şöyledir: “Yenilikçi öğretmen, ağaca benzer. Yediveren bir ağaçtır. Meyvesi asla bitmez. Bu doğuştan yeteneğidir ve bu yeteneğini öğrencilerini başarıya ulaştırmak için kullanır (KÖ23)”, “Yenilikçi öğretmen, airfryera benzer. Bütün yemekleri yapacak yetenektedir. Öğrencileri için becerilerini sonuna kadar kullanır (KÖ4).”, “Yenilikçi öğretmen, ayna gibidir. Çocuğun kendini görmesini yeteneklerini keşfedip geliştirmesini sağlar (EÖ11).”, “Yenilikçi öğretmen, oksijene benzer. Öğrencisinin yaşayacağı yeni yaşam alanlarını oluşturur. Öğrencisinin özelliklerine uygun fırsatlar sunacak beceridedir (EÖ35).”, “Yenilikçi öğretmen, sıra dışıdır. Sıradan öğretmenlerin aksine yetenekleri çoktur ve bunları geliştirmeye cesareti vardır (EÖ23).”, “Yenilikçi öğretmen, sihirli değnek gibidir. Dokunduğu öğrencinin yaratıcılığını geliştirir. Kendi yeteneklerini öğrencisi için kullanır (KÖ2).”, “Yenilikçi öğretmen, sürpriz yumurtaya benzer. Konu ne olursa olsun onu öğretecek bilgi ve becerilere sahiptir (EÖ4).”

Kategori 5: Biçimlendiren Yenilikçi Öğretmen

Öğretmenler “Yenilikçi öğretmen” ifadesini biçimlendiren, öğrencilerinin özelliklerini dikkate alarak, onları kendi becerileri doğrultusunda geliştiren, yetiştiren öğretmen profili ile ilişkilendirerek toplam 7 metafor üretmişlerdir. Öğretmenler bu kategoride “Bahçıvan (1), fidan (1), heykeltıraş (1), kitap (1), nehir (1), su (1), tükenmez kalem (1)” mecazlarını kullanmışlardır. Öğretmenlerin açıklamalarından örnekler şöyledir: “Yenilikçi öğretmen, bahçıvana benzer. Sevgisiyle bilgisiyle öğrencilerini tıpkı bir bahçıvanın bahçesini yeşerttiği gibi yeşerttir (EÖ12).”, “Yenilikçi öğretmen, fidan gibidir. Bir fidanın ormana dönüşmesi gibi hem kendini hem öğrencilerini dönüştürür (EÖ18).”, “Yenilikçi öğretmen, heykeltıraşa benzer. Biçimsiz taşta verdiği formla ortaya bir sanat eseri çıkarır (KÖ33).”, “Yenilikçi öğretmen, kitaba benzer. Öğrencilerine yeni serüvenlerle yeni ufuklar açar ve onların geleceğini belirler (EÖ3).”, “Yenilikçi öğretmen, nehre benzer. O coşkuyla akar ve önüne kattıklarını sürükler. Bu seyahat sonunda ona katılanlar artık eskisi gibi değildir (KÖ7).”, “Yenilikçi öğretmen, suya benzer. Suyun tohuma çiçek açtırması gibi. O da öğrencilerine çiçek açtırır, meyve verir (EÖ10).”, “Yenilikçi öğretmen, tükenmez kalem gibidir. Sonsuz ve güncel bilgisiyle öğrencilerini yazarak bir metne dönüştürür (EÖ13).”

Kategori 6: İdealist Yenilikçi Öğretmen

Katılımcılar “Yenilikçi öğretmen” ifadesini idealist, çok çalışan, kendini geliştiren, mücadele eden ve bu mücadeleyi çevresine yansıtan öğretmen profili ile ilişkilendirerek bu kategoride toplam 7 metafor üretmişlerdir. Öğretmenler burada “Karıncı (2), arı (1), enerji (1), mum (1), saat (1), silah (1)” mecazlarını kullanmışlardır. Öğretmenlerin açıklamalarından bazı örnekler şöyledir: “Yenilikçi öğretmen, karıncaya benzer. Çok çalışır, elde ettiklerini en iyi şekilde öğrencileriyle değerlendirmek ister. Yapacaklarının sınırı yoktur (KÖ30).”, “Yenilikçi öğretmen, arı gibidir. Çalışarak elde ettiği balı şifadır. O bal ile hem kendini hem kovanını hem de insanlığı eğitme amacını gerçekleştirir (EÖ36).”, “Yenilikçi öğretmen, enerjidir. Amacını yerine getirmek için bitmeden tükenmeden çalışır. Bazen bir evi ısıtır. Bazen odayı aydınlatır. Benzen de dünyayı döndürür (KÖ10).”, “Yenilikçi öğretmen, muma benzer. Işıyla etrafı aydınlatır ve kendini yararlı olmaya adanmış için sonunda kendini de eritir, tüketir (KÖ21).”, “Yenilikçi öğretmen, saate benzer. Görevini aksatmaz. Zamanını iyi kullanır ve gündemi takip eder (EÖ20).”, “Yenilikçi öğretmen, silaha benzer. Kendini geliştirmek için verdiği emeğin karşılığını almayı beklerken silah geri tepip kendine de zarar verir (EÖ6).”

Kategori 7: Birleştiren Yenilikçi Öğretmen

Öğretmenler “Yenilikçi öğretmen” ifadesini; birleştiren, öğrencinin farklılıklarını gören bunları ayırıştırmak yerine destekleyici ve geliştirici yönde çaba harcayan öğretmen profili ile ilişkilendirerek bu kategoride toplam 6 metafor üretmişlerdir. Öğretmenler birleştiren yenilikçi öğretmen kategorisinde “Aşçı (1), gökkuşağı (1), hakem (1), ressam (1), ülke (1), üniforma (1)” mecazlarını kullanmışlardır. Öğretmenlerin açıklamalarından bazı örnekler şöyledir: “Yenilikçi öğretmen, aşçıya benzer, pek çok sebzedden bir yemek yapar. Öğretmen de öğrencilerinin farklılıklarını kullanarak işleyen bir bütün oluşturur (KÖ6).”, “Yenilikçi öğretmen, gökkuşağına benzer. İçinde her rengi barındırır ama aslında beyazdır (KÖ8).”, “Yenilikçi öğretmen, hakem gibidir. Öğrencilerin dengesini bulur. Onların birlik içinde bir oyunun parçası olmalarını sağlar (EÖ14).”, “Yenilikçi öğretmen, ülkeye benzer. Ülkenin farklı özellikleri vardır. Farklı düşünen insanları vardır. Ancak bir noktada aynı olurlar, bir ve birlik olurlar (EÖ30).”

Kategori 8: Eğlendiren Yenilikçi Öğretmen

Araştırmaya katılan öğretmenler “Yenilikçi öğretmen” ifadesini; eğlendiren, çevresine neşe saçan, aklını ve bilgisini sempatik bir şekilde kullanan öğretmen profili ile ilişkilendirerek bu kategoride toplam 5 metafor üretmişlerdir. Öğretmenler “Gezi (1), lunapark (1), maymun (1), Standup ustası (1), tiyatrocü (1)” mecazlarını eğlendiren yenilikçi öğretmen ifadesini tanımlamak için kullanmışlardır. Öğretmenlerin açıklamalarından bazı örnekler şöyledir: “Yenilikçi öğretmen, geziye benzer. Yeni yerleri öğrenirken eğlenirsin. Keyif alırsın (EÖ22).”, “Yenilikçi öğretmen, lunapark gibidir. Çeşit çeşit yöntemiyle öğrencisini mutlaka derse katar. Dersi eğlenceli ve ilgi çekici hale getirir (KÖ27).”, “Yenilikçi öğretmen, maymuna benzer. Gerektiğinde şekilden şekilde girerek dersi sevdirebilir, ilgiyi çeker (EÖ25).”, “Yenilikçi öğretmen, tiyatrocü gibidir. Seni oyunun içine çeker başka dünyalara götürür. Zevk alacağın dersler planlar (KÖ15).”

Üretilen Metaforların Öğretmen Cinsiyetine Göre Durumu

Araştırmaya katılan öğretmenlerin “Yenilikçi öğretmen” ifadesine yönelik ürettiği 59 metaforun örneklem cinsiyetine göre dağılımını gösteren bilgiler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Kavramsal kategorilerin katılımcı cinsiyetine göre puanlaması

Sıra	Kategoriler	Cinsiyet				Toplam	
		Kadın		Erkek		f	%
		f	%	f	%	f	%
1	Yol Gösteren Yenilikçi Öğretmen	14	35	12	32	26	33
2	Çözüm Üreten Yenilikçi Öğretmen	4	10	6	16	10	13
3	İlham Veren Yenilikçi Öğretmen	8	20	1	3	9	12
4	Yetenek Sahibi Yenilikçi Öğretmen	3	7,5	5	13	8	10
5	Biçimlendiren Yenilikçi Öğretmen	2	5	5	13	7	9
6	İdealist Yenilikçi Öğretmen	4	10	3	8	7	9
7	Birleştiren Yenilikçi Öğretmen	2	5	4	10	6	8
8	Eğlendiren Yenilikçi Öğretmen	3	7,5	2	5	5	6
	Toplam	40	100	38	100	78	100

Tablo 5 incelendiğinde “Yenilikçi öğretmen” ifadesine ilişkin çalışmaya katılan öğretmenlerin durumu şöyledir: Birinci kategoride kadın öğretmenler 14 erkek öğretmenler 12, ikinci kategori kadın öğretmenler 4, erkek öğretmenler 6, üçüncü kategoride kadın öğretmenler 8 erkek öğretmenler 1, dördüncü kategoride kadın öğretmenler 3 erkek öğretmenler 5, beşinci kategoride kadın öğretmenler 2 erkek öğretmenler 5, altıncı kategoride kadın öğretmenler 4 erkek öğretmenler 3, yedinci kategoride kadın öğretmenler 2 erkek öğretmenler 4, sekizinci kategoride ise kadın öğretmenler 3 erkek öğretmenler 2 metafor üretmiştir. Kadın ve erkek öğretmenler “Yenilikçi öğretmen” ifadesine ilişkin en çok metaforu “Yol gösteren yenilikçi öğretmen” kategorisinde üretirken, en az metaforu “Eğlendiren yenilikçi öğretmen” kategorisinde üretmişlerdir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Öğretmenlerin, 21. yüzyılda mesleki yetkinliklerini ve kalitelerini arttıracak eğitim sistemini dönüştürebilecek yenilikçilik becerilerine sahip olmaları beklenmektedir (Gökbulut, 2021; İncebacak, Tungaç ve Yaman, 2018; Keleşoğlu ve Kalaycı, 2017). Öğrenmeyi öğrenen, bilgi okuryazarı, yaşam boyu öğrenme becerisine sahip, kendi gelişimini destekleyecek hedefleri olan, öğrenci katılımını dikkate alan ve bu katılımın en yüksek seviyede olması için çaba sarf eden, yeni beceri edinimini hedefleyen özellikler yenilikçi öğretmen anlayışının bir parçası olarak görülmektedir (Gökbulut, 2021; Kocasağaç ve Karatay, 2018; Şengül-Bircan, 2024; Tura ve Akbaşlı, 2021). Öğretmenlerin yenilikçi öğretmen profilini bilmesi ve yenilikçi öğretmen özelliklerine sahip olmak için çaba göstermesi ülke eğitiminin gelişimi ve eğitim-öğretim niteliğinin artması açısından önemlidir. Bu sebeple öğretmenlerin yenilikçi öğretmenden ne anladıkları konusu dikkat çekmektedir. Metaforların yeni bilgilerin edinimini, eski bilgilerin yeniden yapılandırılmasını sağlamak gibi bir gücü vardır. Bu nedenle de öğretmenlerin “Yenilikçi öğretmen” ifadesine yönelik benzetmeleri onların hem kavrama yönelik bilgilerini hem de konuya yönelik bakış açılarını somutlaştırarak, yenilikçilikten ne anladıklarını ortaya koymak açısından fayda sağlayabileceği anlayışıyla çalışma planlanmıştır. Araştırmada öğretmenlerin ‘Yenilikçi öğretmen’ ifadesine ilişkin bakışı sorgulanarak konuya ilişkin sahip oldukları inançlar, metafor yoluyla incelenmiştir.

Çalışma bulgularına göre, öğretmenlerin “Yenilikçi öğretmen” ifadesine yönelik ürettiği 59 metafor; yol gösteren, çözüm üreten, ilham veren, biçimlendiren, yetenek sahibi, idealist, birleştiren ve eğlendiren yenilikçi öğretmen olmak üzere 8 kategoride sınıflanmıştır. Araştırma katılımcıları tarafından “Mentor, kılavuz ve pusula” mecazları ilk üç sırada olan ve en çok tekrarlananlar metaforlar olmuştur. Öğretmenler, 26 puan ile yenilikçi öğretmeni, yol gösterici olarak tanımlamıştır. Yenilikçi öğretmen ile öğrencisine rehber olan, öğrenme-öğretme sürecinde yenilikleri kullanan bir öğretmen profili çizilmiştir. “Yenilikçi öğretmen” ifadesine yönelik bir metafor çalışması olmamakla birlikte öğretmen ifadesi üzerine yapılan çalışmalarda (Afacan, 2011; Atabek-Yiğit ve Balkan-Kıyıcı, 2019; Çelikten, 2006; Duran, 2022; Kıral, 2015; Koç, 2014; Küçüktepe ve Gürültü, 2014; Saban, 2004;

Schreglmann ve Kazancı, 2016) öğretmen yol gösterici, rehber olarak pek çok katılımcı tarafından tasvir edilmiştir. Yapılandırmacı (Küçüktepe ve Gürültü, 2014), yaratıcı (Schreglmann ve Kazancı, 2016) ya da yenilikçi olarak öğretmeni niteleyen sıfatlar, onun rehber ve yol gösterici özelliğini değiştirmemiştir. Bu bağlamda araştırma sonuçları alan yazında yer alan benzer çalışma sonuçlarıyla tutarlı bir benzerlik göstermiştir.

Araştırmanın ikinci kategorisi olan çözüm üreten yenilikçi öğretmen, 10 mecaz ile ilişkilendirilmiştir. Birinci kategori 26 mecazla açıklanırken ikinci kategoride mecaz sayısındaki çarpıcı düşünüş dikkate değer olabilir. Ancak öğretmenin çözüm üreten bir kişi olarak tasvir edilmesi de şaşırtıcı değildir. Koç (2014) ve Saban (2004) tarafından öğretmene dair metafor çalışmalarında tedavi edici-iyileştirici kategorisi altında öğretmenin bu özelliklerinin ifade edildiğini görülmektedir. Küçüktepe ve Gürültü (2014) tarafından yürütülen çalışmada da öğretmenlerin, yapılandırmacı öğretmeni tasvir ettiği kelimeler “Çözümleyici-keşfedici olarak öğretmen” kategorisinde toplanmıştır. Schreglmann ve Kazancı (2016) tarafından yaratıcı öğretmen kavramına ilişkin yapılan metafor çalışmasında da “problem çözen” kategorisi altında benzer vurguların yapıldığı görülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre yenilikçi öğretmen ile ilişkilendirilen kavramlara dair oluşturulan “biçimlendiren” ve “birleştiren” adıyla tanımlanan kategorilere de benzer çalışmalarda (Kıral, 2015; Küçüktepe ve Gürültü, 2014; Saban, 2004; Schreglmann ve Kazancı, 2016) rastlanmaktadır. Öğretmenin yenilikçi, yaratıcı ya da yapılandırmacı olması bu özellikleri taşımasının sebebi değildir. Öğretmenler ya da öğretmen adayları sadece “Öğretmen” ifadesinin bile bu özellikleri taşımak için yeterli olduğunu düşünerek konuya yaklaşmışlardır.

Araştırmada öğretmenlerin kullandıkları metaforlardan oluşturulan idealist, ilham veren, yetenek sahibi ve eğlendiren yenilikçi öğretmen kategorilerine sınırlı çalışmada rastlanmıştır. Küçüktepe ve Gürültü (2014) tarafından yürütülen çalışmada oluşturulan “Çalışkan öğretmen, usta olarak öğretmen ve hayat kaynağı olarak öğretmen” kategorileri ile bir kategorilerin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmanın örneklem cinsiyetine ilişkin sonuçları değerlendirildiğinde; çalışmaya katılan kadın öğretmenlerin yenilikçi öğretmeni yol gösteren, ilham veren, çözüm üreten ve idealist öğretmen olarak tanımladığı; erkek öğretmenlerin ise yenilikçi öğretmeni yol gösteren, çözüm üreten, yetenek sahibi ve biçimlendirici öğretmen olarak tanımladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak çalışma bulgularına göre; öğretmenler yenilikçi öğretmeni yol gösteren, çözüm üreten, ilham veren, biçimlendiren, yetenek sahibi, idealist, birleştiren ve eğlendiren bir öğretmen olarak görmektedir. Katılımcıların yenilikçi öğretmen konusunda yaptıkları açıklamalar ile öğretmenlerdeki yenilikçilik özellikleri arasında bağ kurabildiği gözlenmiştir. Yine araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin, yenilikçi öğretmene yönelik olumlu bir bakış açısına sahip olduğu söylenebilir.

Çalışma sonuçları bağlamında aşağıdaki öneriler de bulunulmuştur. Bunlar:

- ✓ Çalışma, daha geniş bir örneklem grubuyla tekrarlanabilir.
- ✓ Bu konuda öğretmen adaylarının düşünceleri alınabilir.
- ✓ Çalışma, okul yöneticileriyle yapılabilir.
- ✓ Yenilikçi öğretmen üzerine çalışmalar yoğunlaştırılabilir.

KAYNAKÇA

Afacan, Ö. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının “fen” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik metafor durumları. *Nwsa Education Sciences*, 6(1), 1242-1254.

Atabek-Yiğit, E. & Balkan-Kıyıcı, F. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmen algısı. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 20-39.

Balay, R., Kaya, A. & Melik, G. (2015). Ortaokul öğretmenlerinin örgütsel yaratıcılık ile yönetsel etkililik algıları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(2), 439-466.

Bogdan, R. C. & Biklen, S.K. (1992). *Qualitative research for education to theory and methods*. Boston: Allyn and Bacon A Division of Simon & Schuster Inc.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York: Routledge.

Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 269-283.

Demir-Başaran, S. & Keleş, S. (2015). Yenilikçi kimdir? Öğretmenlerin yenilikçilik düzeylerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(4), 106-118.

- Dennis, A., & Hamm, M. (2010). *Creativity, innovation, and differentiation. Problem solving and inquiry in math. science, and technology*. Rowman & Littlefield Publishers, United Kingdom.
- Duran, A. (2022). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin kullandıkları metaforların incelenmesi. *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 2(1), 1-16.
- Forceville, C. (2002). The identification of target and source in pictorial metaphors. *Journal of Pragmatics*, 34, 1-14.
- Gökbulut, B. (2021). Öğretmenlerin bireysel yenilikçilik düzeyleri. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 204-214.
- İncebacak, B. B., Tungaç, A. S. & Yaman, S. (2018). Sınıf öğretmenlerinin gözünden eğitimde yenilik ve inovasyon kavramlarına bir bakış: Metafor analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, 3(2), 19-29.
- Karip, E. (1997). Eğitimde yeniliklerin uygulanmasını etkileyen etkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(1), 63-82.
- Keleşoğlu, S. & Kalaycı, N. (2017). Dördüncü sanayi devriminin eşliğinde yaratıcılık, inovasyon ve eğitim ilişkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(1), 69-86.
- Kılıçer, K. & Odabaşı, F., H. (2010). Bireysel yenilikçilik ölçeği (BYÖ): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 150-164.
- Kıral, E. (2015). Öğretmen adaylarının algılarına göre öğretmen metaforları. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 57-65.
- Kocasarac, H., & Karataş, H. (2018). Yenilikçi öğretmen özellikleri: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 34-57.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1).
- Küçüktepe, S. E. & Gürültü, E. (2014). Öğretmenlerin “yapılandırmacı öğretmen” kavramına ilişkin algılarına yönelik metafor çalışması örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 282-305.
- Mclaughlin, M. W. & Talbert, J. E. (2006). *Building school-based teacher learning communities: Professional strategies to improve student achievement*. New York: Teacher College Press.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative dataanalysis*. (2th Ed.). California: Sage Publications.
- Othman, N. (2016). Exploring the innovative personality characteristics among teachers. *International Education Studies*, 9(4), 1-8.
- Özgür, H. (2013). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri ile bireysel yenilikçilik özellikleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (2), 409-420.
- Patton, Q. M. (2001). *Qualitative research & evaluation methods*. SAGE Publications.
- Roffeei, S. H. M., Yusop, F. D., & Kamarulzaman, Y. (2018). Determinants of innovation culture amongst higher education students. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 17(1), 37-50.
- Rogers, E. M. (1995). *Diffusion of innovations* (5th Ed.). New York: Free Press.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online*, 7 (2), 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Schreglmann, S. & Kazancı, Z. (2016). Öğretmen adaylarının “yaratıcı öğretmen” kavramına yönelik metaforik algıları. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 3(3), 21-34.

- Şengül-Bircan, T. (2024). 21. Yüzyılda yaşam boyu öğrenme yolunda öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı düzeyini anlamak. *Academic Social Resources Journal*, 9(1), 67-76.
- Titchen, A. & Hobson, D. (2005). *Phenomenology. Research methods in the social sciences* B. Somekh, C. Lewin (Edit.), (pp.121-130). İngiltere: SAGE Publications.
- Tura, B., & Akbaşı, S. (2021). Öğretmen yenilikçiliğini etkileyen faktörler. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 15-28.
- Türk Dil Kurumu. (2018). *Büyük Türkçe Sözlük*.
- Yıldırım, A. & Simsek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.